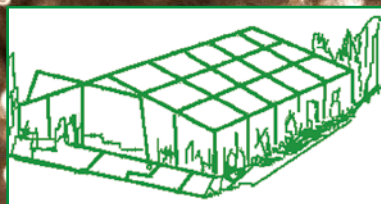

VOLKSTUINVERENIGING DE GOUWEN

GOUWD!

**Verbouwing Clubhuis
Jubileumfeest 30 Jaar VTV
Pluimvee op de Tuin
Herinnering Enquête**

Volkstuinvereniging De Gouwen
Bezoekadres: Tuingouw 1
Tel. 06 30 688 982
Correspondentie: vtvdegouwen@outlook.com
www.degouwen.nl

Bestuur:
Voorzitter: Amy van Diest
amyschuddeboom@hotmail.com
Tel.: 06 48 345 443
rheil@xs4all.nl

Secretaris: Ruth Heil
Notulist: Selma Gordijn
Penningmeester: Fred Kerkhof
fjm.kerkhof@kpnmail.nl
(ad interim) Tel.: 036 53 182 44
Bestuurslid: Katia Mischeri
krmischeri@gmail.com
Bestuurslid: Ton Bunck
abunck@xs4all.nl
Bestuurslid: Gerard Zegwaard
nellezegwaard@hotmail.com

Voorzitter tuincommissie: Fred Kerkhof
fjm.kerkhof@kpnmail.nl
Tuincoördinator De Wierden: Marianne Jobben
dewierden@hotmail.com
Tuincoördinator De Binnenhof: Vacant

Contactpersonen Commissies

Verkoop: Hans Borgerding en Henk Schreuder
Kantine: Ruth Heil
Tuincontrole: Fred Kerkhof

Redactie GOUWD:

Info-commissie: vtvdegouwen@outlook.com
Realisatie: EDP Drukkerij & Ontwerpers BV

Beste tuinders,

Het tuinseizoen begint al aardig te verstrijken. We hebben een wisselend jaar gehad met veel regen maar ook met prachtige dagen. De oogst is voor velen groot, zo hoor ik op de tuinen. En het idee om daar in de buurt wat mee te doen, valt erg goed bij de passanten. Er komen dagelijks mensen langs die in de bakken kijken of er nog wat aan groente ligt dat ze kunnen gebruiken. Mooie gekweekte groente is niet iets om te laten bederven.

Verder heeft iedereen in de extra Gouwd kunnen lezen dat we met de verbouwing van de kantine zijn begonnen. Het werk vordert gestaag, maar het gaat nooit snel genoeg. We hebben best wat tegenslag gehad: het oude bivak was in een veel slechtere bouwkundige staat dan we hadden gedacht. Dit kwam natuurlijk pas aan het licht toen de oude delen werden weggehaald. We hebben als vereniging meer moeten investeren dan we in eerste instantie hadden begroot. Zo moest bijvoorbeeld ook het complete dak worden vervangen.

Er wordt door een klein groepje vrijwilligers ontzettend hard gewerkt en het komt er prachtig uit te zien. Ben je nog niet langsgeweest? Dan zou ik je willen adviseren binnenkort eens een kijkje te gaan nemen. Je zult versteld staan.

Willen we de nieuwe kantine en winkel goed kunnen inrichten, dan hebben we van onze leden ook feedback nodig. We hebben daar in de extra Gouwd om gevraagd middels een enquête. Helaas hebben nog heel weinig mensen gereageerd.

Mijn verzoek aan de leden is dus: willen jullie alsjeblieft de enquête invullen?!

Deze heb je inmiddels als je deze Gouwd leest, twee keer digitaal opgestuurd gekregen of via de post, als je geen mailadres hebt.

Nog een fijne nazomer!

Amy van Diest-Schuddeboom

Achterstallige huur

Veel van onze tuinders hebben snel op onze oproep gereageerd en hun achterstallige tuinhuur voldaan. Fijn dat jullie zo met ons meedenken! Er zijn inmiddels veel rekeningen betaald, maar helaas zijn er nog steeds enkele openstaande posten. Wil eenieder die dit nog betreft op zeer korte termijn zijn/haar zaken regelen? Mochten er fouten en/of vragen zijn over je rekening(en) dan kun je je wenden tot Fred Kerkhof of Amy van Diest, per mail of telefoon.

Amy van Diest tel. 06-48345443 of amyschuddeboom@hotmail.com
Fred Kerkhof tel. 036-5318244 of vtvdegouwen@kpnmail.nl

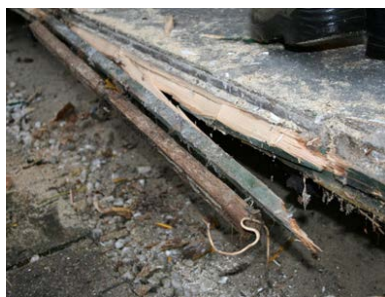
Verbouwing bivak

Tekst: Amy van Diest-Schuddeboom

Eind juli is gestart met de verbouwing van het bivak. Inmiddels is er al veel werk verzet en verrijst er een totaal nieuw bivak.

Na een voorbereiding van drie weken, is de renovatie van het bivak gestart op 29 juli. Onder leiding van Mike en in samenwerking met een aannemer die we tegen een speciale prijs hebben kunnen inhuren, plus een klein aantal vrijwilligers, is er ontzettend hard gewerkt.

Eerst moest in fases het oude gedeelte worden afgebroken om daarna gelijk een nieuwe ervoor in de plaats te zetten. De oude gevelwanden zijn veranderd in gloednieuwe, robuuste exemplaren.

Bij het afbreken van de oude schotten werd geconstateerd dat de balken waarop het gebouw rust niet in de staat waren die we hadden ingeschat. Alle balken moesten worden vervangen, omdat ze totaal vermolmd waren. De winkel moest zelfs 25 cm worden opgekruipt, zo was het verzakt. Door een kleine groep vrijwilligers is er ontzettend hard gewerkt om alles voor elkaar te krijgen.

Kostenbewust

We hebben veel materiaal met kortingen kunnen kopen. Zo hebben we alle ramen en deuren, inclusief kozijnen met hang- en sluitwerk, voor een vriendenprijsje kunnen aanschaffen. En we hebben als vereniging zelfs de inrichting voor de nieuwe kantine gratis kunnen krijgen, evenals de verf voor de kantine.

Met een aantal vrijwilligers hebben we een prachtige tweedehands keuken kunnen ophalen. Ook de elektravoorziening wordt totaal vernieuwd en inmiddels zijn ook nieuwe, comfortabele wc's geplaatst. Het bivak ziet er inmiddels totaal anders uit en ook de inrichting wordt geheel anders.

Ook nieuw dak

Inmiddels heeft het bestuur besloten om, nu we toch alles aan het vernieuwen zijn, ook het dak te vervangen. Tijdens de laatste regenbui bleek dat er zoveel gaten in het oude dak zaten dat er overal op onze nieuwe vloer plasjes ontstonden. Het is verstandiger om dan nu maar gelijk ook het dak aan te pakken. Binnenkort wordt het nieuwe dak aangeleverd en zal in het weekend met een aantal vrijwilligers het oude dak eraf gesloopt worden en het nieuwe dak aangebracht worden.

Uiteindelijk investeren we als vereniging meer geld dan we in eerste instantie van plan waren. Het pluspunt is, dat we binnenkort een gloednieuw en veilig gebouw kunnen betrekken dat weer jaren, zo niet decennia mee kan!

Meepraten over inrichting

De inrichting van de kantine en de winkel moet nog verder worden ingevuld. De interieurcommissie heeft een enquête rondgestuurd met de laatste Gouwd. Helaas hebben weinig leden hierop gereageerd. Vandaar dat ik iedereen wil oproepen: alsjeblieft, vul die enquête in! Hiermee kun je mede bepalen hoe de kantine en de winkel er straks uit komen te zien. Aan de hand van de feedback van de leden kan de interieurcommissie dan het geheel verder vorm gaan geven.

Alvast bedankt voor de moeite!

Namens het bestuur

Jubileumfeest De Gouwen

Oplettende tuinders zal het niet ontgaan zijn: dit jaar bestaat

VTV De Gouwen 30 jaar!

Om verschillende redenen kon het bestuur hier tot nog toe geen aandacht aan besteden, maar nu is het dan toch echt zover: het is tijd voor een feest!

Binnen afzienbare tijd zullen wij een datum bekendmaken waarop wij ons dertigjarig bestaan alsnog kunnen vieren. Waarschijnlijk wordt het eind november, begin december. En wat is er dan mooier dan een spetterend feest waarmee we tegelijkertijd onze gloednieuwe kantine kunnen inluiden?

Houd je mail in de gaten!

Vrijwilliger Mieke

Bij VTV De Gouwen zijn verschillende vrijwilligers actief. Sommige vrijwilligers zijn heel zichtbaar en iedereen kent ze wel. Anderen werken wat meer op de achtergrond. Toch willen wij die mensen graag aan de leden voorstellen en aangeven wat ze allemaal zoal voor de vereniging doen.

Graag willen wij Mieke in het zonnetje zetten. Zij is geen lid van de vereniging, maar staat altijd klaar als vrijwilliger om te helpen waar het nodig is. Jullie hebben haar vast wel eens aan het werk gezien. Afgelopen periode heeft ze ook ontzettend veel geholpen met de renovatie en allerlei hand en spandiensten volbracht. Zo heeft zij samen met andere vrijwilligers bijvoorbeeld (bijna) al het isolatiemateriaal in de wand aangebracht. Geweldig!

Mieke zorgt er ook altijd voor dat het rondom de tuinen netjes uitziet. Ligt er ergens zwerfvuil of andere obstakels, dan is zij degene die zegt: 'Ik ruim het even op, dan ziet het er weer netjes uit.'

Als vereniging zijn we ontzettend blij met dit initiatief. Daarnaast doet Mieke allerlei klusjes voor het onderhoud van het groen en de paden. Kortom alles wat je vraagt wil ze wel even doen. Zij heeft er veel plezier in om lekker buiten bezig te zijn en ons te helpen. Het is heel fijn om zo iemand in ons vrijwilligersteam te hebben.

Ontzettend bedankt, Mieke!!

Nazomer op de tuin

Tekst: Nelleke van den Boom

De afgelopen maanden was de moestuin één grote groentenwinkel. Wat zullen we vandaag weer eens eten? Te veel om op te noemen en het aanbod was onuitputtelijk. Verse bietjes met wat sla. Of komkommer met een lente-ui en een overheerlijke tomaat. Dit jaar waren de tomaten weer fantastisch. Eerst werden ze geteisterd door neusrot en later gingen ze scheuren, maar aan het eind van het seizoen waren ze prachtig en geurden ze goddelijk. De smaak was zoet en zacht, met weinig vocht.

Bij zulke tomaten hoort basilicum en die deed het dit jaar ook fantastisch. Vorig jaar was er niet veel opbrengst, maar dit jaar was de opbrengst geweldig. Ik heb dit jaar extra gezaaid om maar voldoende basilicum te hebben, ook om pesto te draaien. Natuurlijk hoort daar een goede mozzarella bij en de insalata caprese is een feit! Lekker knapperig brood en een glas wijn erbij, heerlijk. Een salade die begint met goede tomaten en basilicum uit je kas!

Het vochtige en zonnige weer was ook geweldig voor de courgettes. Lekker om een soep mee te maken of te raspen en dan vervolgens koekjes van te bakken met ui en knoflook. Zie ook het recept voor courgette-bakjes verderop in deze Gouwd.

De sperziebonenplanten hebben meerdere keren hun bonen afgegeven. Voor de zekerheid had ik nog wel een extra rij gezaaid, zo kun je optimaal gebruikmaken van het land. Op de plek waar de vroege aardappelen stonden, staat nu winterandijvie en winterprei. Om het te kunnen oogsten moet je niet vergeten te zaaien: zonder zaaien is er geen oogst.

Dat geldt ook voor de slasoorten.

Ook nu nog kun je genieten van verse sla, hoewel de eerste vorst aan de grond al is signaleerd. Een aanrader is dan mizuna: die kan goed tegen kou.

Geneeskrachtige kruiden op de tuin

Citroenmelisse

Tekst: Ton Bunck

Niets is leuker dan een hoekje van je moestuin in te richten als kruidentuin. Kruiden zijn niet alleen heerlijk in gerechten of thee, ze hebben vaak ook bloemen waar je vlinders en insecten een plezier mee doet. Veel kruiden hebben bovendien een geneeskrachtige werking.

Deze keer: **Citroenmelisse.**

Citroenmelisse, oftewel *Melissa officinalis*, kun je in veel gerechten verwerken, maar je kunt er ook een verfrissend watertje mee maken en je citroentheo of munttheo ermee verrijken.

De plant komt oorspronkelijk uit het mediterrane zuiden en groeit als een soort struik: hij kan wel anderhalve meter hoog worden. Citroenmelisse heeft zachte, gekartelde blaadjes, die als je erover wrijft een citroengeur afgeven. In de zomer heeft de plant eerst witte of gele bloemetjes, later worden ze lichtblauw.

In de keuken

Je verwerkt citroenmelisse het liefst vers, want dan komt de citroensmaak het beste tot z'n recht. Je kunt de blaadjes toevoegen aan salades en sauzen en ze doen het ook goed bij vis- en kipgerechten. Daarnaast zijn de verse blaadjes citroenmelisse, naast muntblaadjes, ook een lekkere toevoeging bij zoete desserts, maar ook bijvoorbeeld in inmaakzuren en fruitsalades.

Medicinale thee

Je kunt ook een thee zetten van alleen de blaadjes van citroenmelisse. Deze zogenoemde melissenthee werkt kalmerend en opwekkend en zou ook stress, hoofdpijn en misselijkheid verzachten. Het helpt tegen nerveuze hartklachten en gebrek aan eetlust.

Daarnaast wordt het kruid citroenmelisse al vele eeuwen voor diverse huis-tuin-en-keukenmiddeltjes gebruikt. Zo geeft de etherische olie niet alleen een frisse geur in huis, je zou er ook eczeem, herpes en voetschimmel mee kunnen behandelen.

Kippen en hanen op de tuin

Tekst: Amy van Diest-Schuddeboom

De laatste tijd komen er veel vragen en/of opmerkingen over het houden van kippen en hanen op de tuin. Hieronder vind je informatie die te lezen is op de website van Levende Have, het Landelijk kennisnetwerk van houders van boerderijdieren.

Kippen zijn sociale dieren die van nature leven in kleine groepjes van een haan, enkele hennen en eventueel kuikens. De groep heeft een duidelijke rangorde. Dat noemen we de pikorde. De dieren kennen elkaar en respecteren de sterkste van de groep. De haan verdedigt zijn hennen tegen indringers en waarschuwt voor gevaar. Hij lokt de hennen naar voedsel en naar een veilige slaappleats.

Eitjes verkopen, mag dat?

Menig houder van hobbykippen heeft geregeld eitjes over. Buren en passanten kopen de eitjes graag: ze zijn er zeker van dat de kippen een mooi leven hebben. Maar mag het wel? Voor de losse verkoop van eieren gelden hygiëne-eisen en handelsnormen, zoals vastgelegd in de EU-verordening 589/2008. Wie minder dan 250 leghennen heeft hoeft z'n dieren niet te registreren, maar zodra je de eieren gaat verkopen moet dat wel. Meer informatie hierover vind je op www.avined.nl.

Zorg verder voor een dusdanige administratie van je eieren dat je de versheid kunt garanderen. Eieren moeten binnen 21 dagen worden verkocht. De tenminste houdbaarheidstijd (THT) is 28 dagen na de leg.

Andere vereisten zijn:

- Goede hygiëne van diervverblijf en legnesten.
- Goede hygiëne van opslagruimte en verpakkingsmateriaal.
- Ontdoen van mest en strooisel en veren, liever niet wassen.
- Goede voorlichting aan kopers: niet rauw consumeren.
- Goede diergezondheidszorg: koppel testen op salmonella.

Ook voor hobbyisten met een paar kippen geldt dat zodra ze hun eieren gaan verkopen ze officieel onder de merkplicht vallen. Echter, op de verkoop van ongestempelde eieren vindt geen controle plaats.

Kunnen kippen alles eten?

Ja, kippen kunnen alles eten. Althans veel. Kippen zijn omnivoren. Ze eten zelfs een kleine muis als het zo uitkomt. De vraag die de laatste tijd opkomt is: kunnen kippen ook voedselresten eten die de mens over heeft en op die manier verspilling tegengaan?

In principe is keukenafval niet gevaarlijk voor kippen. Integendeel, het vormt meestal een gevarieerde aanvulling op het normale rantsoen. Maar voedselresten bevatten vaak zout en daar heeft een kip geen behoefte aan. Ook is veel voedsel vaak te vet en dat is evenmin goed voor een kip. Brood kan gaan gisten in het darmkanaal. Een enkel korstje kan, maar te veel is dus niet goed. Zo moet er eigenlijk bij alles goed worden gekeken of het wel of niet geschikt is. Een beetje gekookte rijst kan, als de korrels niet te groot zijn en de rijst ongezoeten is. De schil van een gewassen appel bijvoorbeeld, kan altijd naar de kippen; aardappelschillen weer niet. Bijvoeren met keukenafval moet dus selectief gebeuren en altijd als aanvulling op het normale voer van een goede samenstelling. Geef de kippen in elk geval niet meer keukenafval dan ze dezelfde dag op kunnen. Als er restjes achterblijven trekken die ongedierte aan.

Weren van roofdieren

Om te voorkomen dat bijvoorbeeld een vos de kippen grijpt, kan de afrastering worden verhoogd. Plaats in elk geval bovenop het hek een stuk gaas van ongeveer 30 centimeter dat naar buiten uitsteekt. Vossen zijn klimmers, ze kunnen wel tegen 3-4 meter hoog gaas opklimmen. Maar zo'n horizontaal stuk gaas weerhoudt ze ervan om dichterbij de kippen te komen. Ook zal de afrastering een stuk de grond in moeten, zodat de vos zich er niet onderdoor kan graven. Belangrijk is verder dat 's avonds de deur van het kippenhok wordt afgesloten.

Maar er zijn nog veel meer roofdieren die het hebben voorzien op de kippen. Denk aan de steenmarter, bunzing, bruine rat, nerts of fret. Elk roofdier heeft zo zijn eigen manier om het kippenhok binnen te kunnen komen. Ratten zijn bijvoorbeeld erg goede gravers en komen zo het kippenhok in. Steenmarters zijn ontzettende knagers en kunnen ijzerdraad, gaas enzovoorts met gemak doorknagen. Zorg er dus voor dat je kippen veilig in hun hok kunnen verblijven, zonder dat er roofdieren naar binnen kunnen.

Kippen/hanen in de moestuin

Kippen en hanen kunnen na de oogst van groenten helpen de moestuin onkruidvrij te maken. Vooral in het najaar en in de winter kunnen kippen in de moestuin een nuttige functie vervullen. Overblijvende groenten, zoals boerenkool,

kunnen worden afgeschermd. Of de moestuin kan zo worden ingericht dat een deel wel en een deel niet toegankelijk is voor kippen. Realiseer je dat een haan altijd overlast kan bezorgen aan mensen die daar last van hebben. Soms kan een haan behoorlijk vroeg kraaien en dat wordt niet altijd door de buurtbewoners in dank afgenomen. Hier zijn verschillende oplossingen voor te bedenken. Zo kun je ervoor zorgen dat kippen en hanen niet vrij in en uit kunnen lopen van het nachthok. Hierdoor beperk je de vroegte dat de haan gaat kraaien, want pas als hij in het daglicht komt, gaat hij kraaien.

Kippen en hanen op de tuin, vervolg

Giftige planten

Contact van pluimvee met mogelijk giftige planten kan alleen bij dieren die buiten de ren of het hok komen, en bij het verstrekken van ruwvoer. Dit ruwvoer kan 'verontreinigd' zijn met andere planten of delen ervan, meestal in gedroogde toestand. Vanwege de smaak zullen kippen niet snel eten van de meeste verse giftige planten, maar de gedroogde plantendelen worden ongemerkt wel opgenomen.

Van de volgende planten/bomen is bekend dat ze in principe giftig zijn voor pluimvee.

Let op: de lijst is niet compleet.

- Wilde planten: Adelaarsvaren, Bitterzoet, Bolderik, Echt Vingerhoedskruid, Veenbes, Eik, Goudenregen, Heggerank, Jacobskruiskruid, Koolzaad, Kruidvlier, Lathyrus-soorten, Monnikskap, Oleander, Wikke-soorten, varens, Taxus en de Wonderboom.
- Gecultiveerde planten: aardappel (hele nachtschadefamilie, dus ook de plant van de tomaat), boekweit, boon, ui, raapzaad en sierpompoen, rabarber, maagdenpalm, lobelia, lupine, tulpen en andere bloembollen, azalea.

Twee beruchte giftige planten zijn Jacobskruiskruid en het Vingerhoedskruid. Jacobskruiskruid is ook giftig voor kippen en kalkoenen. Vergiftigingsverschijnselen treden echter pas op na langdurige opname, waarbij vooral de lever wordt aangetast. Vergiftiging door Vingerhoedskruid bij hobby-pluimvee komt in ons land wellicht meer voor dan we denken. Deze vergiftiging werd ooit aangetroffen bij hobbykippen die hadden gegeten van plantafval van een naastgelegen akker. Helaas werd daar Vingerhoedskruid gekweekt voor farmaceutisch gebruik. De kippen raakten verlamd en stierven de volgende dag. Vingerhoedskruid (*Digitalis purpurea*) bevat een zekere hoeveelheid digitoxine en digitaline, voornamelijk in de groene bladeren en zaden, waardoor inname van 2 - 3 gram gedroogde blaadjes al dodelijk kan zijn. Deze stoffen beïnvloeden het hartritme en kunnen ook maagdarmproblemen veroorzaken.

Ga voor meer informatie naar www.levendehave.nl

Herinnering enquête

Onlangs heeft het bestuur voor de tweede keer een enquête naar de leden gestuurd met een aantal belangrijke vragen. Helaas is hier slechts sporadisch op gereageerd.

Voordat wij het nieuwe bivak gaan inrichten, willen wij graag weten hoe onze leden hierover denken! Ons (dringende) verzoek is dus: vul die enquête in en laat ons weten wat je ervan vindt! Het kost maar een paar minuutjes.

Bij voorbaat dank, bestuur VTV De Gouwen

Vegetarisch gerecht

Mexicaanse courgette-bakjes

Ingrediënten

- 2 middelgrote courgettes
- 1 grote rode ui
- 2 vleestomaten
- 1 blikje mais, ongeveer 300 gr
- Zout, peper
- 1 dl tacosaus of pittige tomatensaus
- 1 teentje knoflook
- 75 gr geraspte extra belegen kaas
- Voor de garnering eventueel zwarte olijven

Bereiding

Courgettes in dikke plakken snijden, ongeveer 12 per courgette.

In een pan ruim water met zout aan de kook brengen, hierin de plakken courgette 2 minuten blancheren.

Plakjes in vergiet doen en laten afkoelen onder koud stromend water.

Met een scherp mesje de plakken courgette uithollen, maar een bodempje laten zitten.

Het uitholSEL van de courgette fijn snijden, blikje mais zonder vocht erdoor mengen. Ui pellen en fijnhakken, tomaten ontvellen, en in stukjes snijden.

In een kom courgettemengsel vermengen met ui en tomaat, saus toevoegen en een uitgeknepen teentje knoflook.

Het mengsel verdelen over de courgette-bakjes, kaas erover strooien en 2 minuten onder de grill zetten tot kaas gesmolten is. Eventueel garneren met een zwart olijfje.

Eet smakelijk!

Moestuinkalender oktober en november

Wat is er in het najaar in de tuin te doen aan werkzaamheden? Wij haalden de belangrijkste tips naar boven, met dank aan www.tuinen.nl.

Oktober

De herfst is afwisselend begonnen: warme dagen worden afgewisseld met regenbuien en herfststormen. De zon kan af en toe nog best sterk zijn. Daartegenover is er al sprake van vorst aan de grond. Kortom een ingewikkeld moestuinseizoen. Het is dus raadzaam om gevoelige gewassen zoals wintersla en net ingezaaide perken goed tegen de elementen te beschermen, bijvoorbeeld met opgehoopte randen.

Bij groenten als prei, uien en sjalotten is het weer oppassen geblazen voor ongedierte, zoals motten. Ze zijn behoorlijk hardnekkig, wellicht biedt een biologisch(!) bestrijdingsmiddel uitkomst.

Het is nu trouwens de tijd om de vorstgevoelige kruiden, waaronder peterselie en bieslook uit de grond te halen en naar een pot te verplaatsen. Die kun je in de kas zetten of thuis in de keuken.

Planten of zaaien

Dit is het seizoen voor het planten van fruitbomen. Kijk goed naar waar je ze neerzet: hebben ze voldoende zon en/of beschutting? In het najaar kun je trouwens ook nog knoflook in de volle grond poten. En in de kas kun je nog slasoorten en kolen zaaien.

Oogsten

Er valt deze maand nog veel te oogsten. Denk aan andijvie, bieten, koolrabi, witlof, wortelen, sla, bloemkool, spinazie en komkommers. Ook de laatste tomaten buiten de kas moeten nu geplukt worden, ook al zijn ze nog aan de groene kant. Laat ze thuis in de vensterbank rijpen. Pluk alle hele trossen van de buitentomaat af en leg deze binnen op een warme plaats of in een kas om af te rijpen. Er is ook nog steeds veel fruit te oogsten, zoals de laatste frambozen, pruimen, appels en peren.

November

Dit is de periode om je tuin 'winterklaar' te maken. Dat betekent het opruimen van de resten van de zomergroenten. De plantresten kun je direct op de composthoop gooien of in een geul ingraven waar je volgend seizoen bonensoorten bovenop kunt telen.

Sowieso is dit de tijd om je lege stukken grond te verrijken met compost. Verspreid een laag over de stukken waar je volgend seizoen groenten wilt gaan kweken.

Planten of zaaien

In deze maand valt er weinig meer in de volle grond te zaaien, behalve knoflook, winterprei en sjalotten. Doe dit wel op vorstvrije dagen. Tuinders met een kas hoeven zich natuurlijk weinig aan te trekken van de seizoenen, met als enig voorbehoud dat je rekening moet houden met de geringere hoeveelheid zon. Het is een goed idee om prei, kool- en slasoorten uit te proberen.

Oogsten

Vroeg rijpende spruitkoolrassen kun je deze maand al oogsten. Pluk ze altijd van onderaf naar boven. Trap met je hak de planten weer vast in de grond als ze zijn losgewrikt door herfst.

Verder kun je deze maand andijvie, bieten, rapen, witlof, Chinese bieslook, wortels, bloemkool, rammenas, schorseneren, pastinaak, boerenkool en prei oogsten.

VOLKSTUINVERENIGING "DE GOUWEN"

